

Dansk Sø-Restaurations Forening

Kontor-og foreningslokaler

Mose Alle 13
2610 Rødovre

Kontortid: Mandag-torsdag 9-16
Fredag 9-15

Telefon 36 36 55 85

Mandag - fredag 9-15

Sekretær (Vivi) 36 36 55 87
Kontingent (Corlis) 36 36 55 88
Faglig sekretær (Ole S.) 36 36 55 89
Faglig sekretær (Christian P) 36 36 55 86
Fax: 36 36 55 80
Girokonto: 542-4437
E-mail forening: dsrf@dsrf.dk
E-mail formand: formand@dsrf.dk
E-mail Ole S: faglig@dsrf.dk
E-mail Christian P: cp@dsrf.dk
E-mail sekretær: sekretaer@dsrf.dk
E-mail kasserer: kasserer@dsrf.dk
Internet: www.dsrf.dk

Formand:

Ole Philipsen
Privat telefon 26 37 12 35

Arbejdsløshedskasse

-Aalborg, telefon 98 16 85 00
-Århus, telefon 86 13 45 11
-Esbjerg, telefon 70 10 22 23
-Herning, telefon 97 12 30 11
-Kolding, telefon 75 54 22 00
-Odense, telefon 66 11 42 60
-Ringsted, telefon 57 67 66 00
-Hillerød, telefon 48 24 77 24
-Roskilde, telefon 46 32 55 66
-Københavns kommune telefon 33 13 15 55
-Københavns amt telefon 33 91 20 11

Redaktion og annoncer

Ole Philipsen (ansvarshavende)
Ole Strandberg (opsætning)

Produktion:

Special-Trykkeriet Viborg a-s
Livøvej 1
8800 Viborg
Telefon 86 62 40 33

ISSN 0 109-0267

Oplag: 2.100 eksemplarer

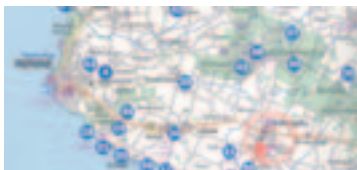
Modtagergrupper:

Sø-Restaurationspersonalet i handelsflåden, passagerskibe samt offshoreenheder. Endvidere rederier, færgeoverfarter, skibsprovianteringshandlere, sømandskirker m.fl.

Forside:

Museumsbygningen „Natur Bornholm“ er tegnet af Henning Larsen. Store dele af huset er beklædt med granitstykker placeret i et tråd-væv.

Inde i det 3000 kvadratmeter store hus er den bornholmske naturhistorie smukt demonstreret i fortid og nutid.

DSRF er partipolitisk uafhængig, og må aldrig yde støtte til noget politisk parti (vedtægterne § 2).

REDAKTIONEN

af dette nummer
sluttet den 20. juli 2003.

Stof

til september-nummeret skal være redaktion
en i hænde senest den 24. august 2003.

Næste nummer

udkommer ca. 8. september 2003.

INDHOLD

Med få ord.....	3
Skovtur på Fyn.....	4
Årsfest for bornholmerne.....	5
Trivsel til søs.....	6
Sund mad i Nordatlanten.....	7
Tilbage til skolebænken.....	10
Fødselsdage, ind/ud, With-fonden, m.v....	14
Foreningen orienterer.....	17
Tillidsrepræsentantmøde Bornholm.....	18
Mobning.....	22
Ny konvention om søfarendes ID vedt.....	23
Faglige sager.....	24
Rids i dansk fagbevægelses historie, afs. 2	28

Tilvækst i antal skibe blandt et udvalg af de 28 flaglande som ITF klassificerer som bekvemmelighedsflag.

Statistikkilde:
Lloyds register
for skibe over 100
bruttotons.

	Antal skibe		Forøgelse i %
	1989	2001	
Antigua & Barbuda	212	840	296.2
Bahamas	724	1.312	81.2
Barbados	37	68	83.8
Belize	3	1.516	50.433.3
Bermuda	107	121	13.1
Bolivia	1	78	7.700.0
Kambodja	0	564	
Cypern	1.278	1.407	10.1
Ekvatorialguinea	2	60	2.900.0
Honduras	677	1.183	74.7
Liberia	1.455	1.566	7.6
Malta	410	1.421	246.6
Panama	5.121	6.425	25.5
St. Vincent	414	1.318	218.4
Vanuatu	177	316	78.5
Hele verden	76.100	87.939	15.6

SKOVTUR på Fyn

**Fredag d. 29.
august**

**I starten af august vil til-
meldte modtage nærmere
meddelelse om opsam-
lingssteder og tidspunkter
for bussen.**

**Tilmelding til foreningens
kontor senest d. 5. august
(36 36 55 85)**

Plukket salat med varmrøget laks
og frisk fennikel vendt i balsamico
og honningolie.

Helstegt oksefilet med ristede
svampe, årstidens garniture,
kartoffelsoufflé med friske urter og
mild pebersauce.
Mokkafromage med karamelcreme.
Vine ad libitum

Kaffe med cognac eller likør.
Hyggemusik under middagen og
evt. mulighed for en svingom
Der afholdes lotteri om spændende
gaver. Lodder udleveres ved an-
komst til Hotel Faaborg Fjord.

**NB Skovturen er kun for
foreningens med-
lemmer samt ægte-
fæller/samlevere.**

**Kontingentfrie med-
lemmer og deres
evt. ægtefælle skal
ikke betale. For alle
andre koster skovtu-
ren 100 kr. pr.
person.**

Lørdag den 20.
september

ÅRSFEST

Busafgang fra Snelle-
mark (Rønne) kl. 17.00.

for Bornholmerne

Opsamlingssteder meddeles senere.

Tilmelding senest 31/8-2003 til foreningens kontor
(36365585). Deltagelse og vilkår er det samme som Fyn-skov-
turen (se siden overfor).

City slicker night.

**Klemensker
Kro**

Fra Kl. 18.00

Vi hænger ud i baren, leger cowboy'er, med lasso-kast, hestesko-kast og lign.

Ca. Kl. 19.00

Den store C.O.W. buffet.

Gunsmoke salat,

Hot wings,

Western spareribs,

Prærie beast (Farseret vildsvin)

Texas pot m / ris,

Tortilla beef (Majspandekager m/Oksekød)

Baked beans,

Cheese beans,

½ . Grill kartofler,

Hjemmebagt brød m / smør.

Derefter er der:

Kaffe/the og American apple pie.

Sidst på maden er der et forrygende

Western Line-Dance Show

6-12 farvestrålende dansere, fyldt med fart og swing.

**Når det sidste har lagt sig til rette i en velfyldt mave, skal vi ha' gæsterne
på gulvet, og så lærer alle lige et par af de lette danse.**

Aftenen fortsætter med fest og dans efter bedste evne.

Ca. kl. 24 serveres der natmad

TRIVSEL TIL SØS

Det er utroligt flot at Navigatørens Forening har startet en debat omkring kostforhold i skibe.

ET STORT TAK HERFRA.

Nogle rederier har en god kostpolitik. Andre har slet ingen. Der er rederier der har så lavt et kostbudget, at det er umuligt at fremstille en tidsvarende kost, der opfylder nutidens behov for sund ernæring. At man så også ansætter personale, uden den fornødne erfaring og uddannelse, er meget ufornuftigt overfor de besætninger, der bliver ramt heraf.

I bekendtgørelse nr. 54-1983, er der flg. om kostforplejning i Danske skibe:

Kosten skal tilbydes i et sådant omfang, at alle ombordværende kan blive mætte.

Kosten skal være velsmagende, varieret mest muligt og fremtræde indbydende. Kosten skal tilberedes og serveres under forsvarlige, hygiejniske forhold.

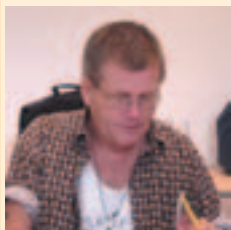
Det er vist ikke altid, at det overholdes.

Hvis man ser på kantineudvikling i Danmark går den på sundere medarbejdere via sund kost. Er det ikke på tide at vi søfolk, sammen med rederierne, gør en indsats for en sundere kost? Det vil tage tid at forandre, men jeg tror det kan og skal lykkes.

Der er kun gevinst ved dette: SUNDERE SØFOLK = Pengebesparelse. Men vi må se i øjnene at vi skal være igangsætterne og på forkant, og selvfølgelig være villige til at følge det op. Vi må så have en tidsvarende efteruddannelse, hvis det viser sig nødvendigt.

Jeg håber så at vi får en fælles indstilling der siger: Vi vil ha en sundere kost i fremtiden.

Dette med sund kost skal ikke trækkes ned over hovedet på folk, men indføres med fornuft og tilpasning.

Alt ombord er idag planlagt og update, lad også forplejningen blive det.

*Mvh,
Hovmester Ole Nielsen*

Klippene på siderne af Ole Nielsen's indlæg er sakset fra „Navigatør 5“ juni 2003

SUND MAD I NORDATLANTEN

Af: Karsten Smith Faglærer Silkeborg Tekniske Skole

Historien starter i november måned 2002, hvor Peer Foght fra Royal Arctic Line kontaktede Silkeborg tekniske skole omkring udvikling af et kursus i sund mad.

Det første kursus var klar til afvikling medio marts 2003, hvor 4 catering officerer og 4 stewardesser mødte op på Hotel og Restaurant skolen i Silkeborg for at deltage på sund mad kurset.

Det var med stor spænding fra både deltagere og undervisers side, - hvordan ville mon ugen komme til at forløbe?

Det er efterhånden mange år siden at cateringofficererne har været på kursus og så i sund mad! "Som om vi ikke kan det", og stewardesserne: "hvad kommer det os ved, vi laver jo ikke mad". Men nu da alle var mødt op, af pligt eller lyst, så må vi jo hellere komme i gang.

Kurset starter med en snak om, hvad er sund mad generelt og hvad er sund mad for jer og på jeres skib? Hen på eftermiddagen den første dag begynder isen at brydes, der kommer gang i lidt praktisk arbejde med brød, saucer, lune retter, - vi smager og evaluerer, og planlægger til næste dag.

(Se artikel "Godt brød" i Sø -Restaurationen nr.4, maj 2003)

Efter et par dage finder vi en afslappende rytme i kurset og det

ene projekt tager det andet, der arbejdes og eksperimenteres på fuld kraft. Det er så her det sker, jeg tror at det er Hans som spørger "Har du nogensinde arbejdet i en kabys?" "Nej da - men det kunne være spændende at prøve". Og her kom så invitationen til en tur til søs, "bare sig til - du er velkommen ombord på en tur til Grønland".

Den 24-6-2003 klokken 15.00 sker skiftet fra landkok til søkok. Jeg går ombord på "Nuka Arctica" i Aalborg. Så vidt jeg ved, så er der ingen ombord som var med på sund mad kurset i maj måned, så jeg er spændt på, hvordan det går. Ole Jensen, kaptajnen, byder velkommen. Der er lige nogle papirer som skal underskrives, vi skulle ha' sejlet for 2 timer siden, så der er travlt. Herefter er det så kahytten på dæk 8. Erling Kristensen, overstyrmand, viser vej. Her møder jeg Anja Pedersen, stewardesse, så der er altså alligevel en jeg kender, Anja var med på kurset i marts måned. Jeg smider bagagen inden for døren og får en hurtig rundvisning ned til kabysen, hvor jeg hilser på Jørgen Kielsen som er cateringofficer på "Nuka Arctica". Kabysen er mindre end jeg havde forestillet mig. "Kom ud og se" siger Jørgen, "det er så kabysen, og herude har vi køl og tørproviant mm. men lad os nu få en kop kaffe".

Der er gået 15 minutter, vi sejler allerede, så er der 7 dage til der igen er fast grund under fødderne. Kl 16.00 står jeg iført arbejdstøj i ka-

byssen, „hvad gør vi nu Jørgen“? "Ja vi skal jo have aftensmad klar til kl 17.30, så skal vi finde ud af, hvad vi skal spise i morgen". "Hvad med brød, bager I det selv"? "ja da", siger Jørgen. Vi bliver enige om at langtids hæve noget brød til rundstykkerne næste dag, og vi finder flere sække i tørprovianten med bønner, linser, og kikærter. "Er det nogle du har købt Jørgen"? "nej det er Holger Kofoed, jeg har ikke brugt dem". Så vi bliver enige om at tirsdag er dagen for bælgfrugternes indtog i messen på "Nuka Arctica".

Næste dags morgen klinger med positive kommentarer fra skibsbesætningen til det langtids hævede brød, så vi fortsætter med nye eksperimenter. Rugbrød hævet på surdej som Holger har holdt liv i siden marts måned.

Dagen går sin gang på søen, det gynger lidt syntes jeg, men nej, det gynger ikke, siger de alle sammen. Ja tænker jeg, det bliver sjovt, hvis der begynder at blæse.

Frokost, aftensmad, efterhånden har jeg hilst på hele besætningen. Nå! du er ham med slankemad!! De tog det pænt - linser gled ned til aftensmaden.

Dagene går, vejret i Nordatlanten er stadigt roligt, det er kun mig som syntes at det ruller lidt, kvaliteten kommer og går. Jørgen og jeg prøver med nye tiltag af forskellige underlige sunde retter. Debatten omkring spisetiderne går lystigt, "hvad er nu det vi får?" "ja smag på det, det kan spises". "Nåå, det kan det da også, er det sundt"? Ja - hvad er sund mad, det er ikke kun et spørgsmål om at reducere

fedtindholdet i maden, det handler om at skabe balance i den daglige kost, så kroppen får den energi den har brug for.

Menneskers fedtforbrænding er forskellig, og langt de fleste mennesker ved godt hvordan de forbrænder den mad de spiser. Så det handler om at tilrettelægge kosten på en sådan måde, at der er et varieret udbud i den daglige kost, og så ellers udfordre besætningen lidt med hensyn deres spisevaner.

Gensidig respekt. Det er nogle gange svært at se på, at den mad man har brugt lang tid på at lave, bliver spist på 5 minutter og så tak for mad. På den anden side så er det også surt at være godt og grundigt sulten, og at have glædet sig til aftensmaden, for så at opleve maden ikke er tilberedt ordentlig og smager af ingenting. Vi har alle et ansvar for hvad vi putter i munden.

Min oplevelse af bespisningen på Royal Arctic Line skibene er, at den er af meget høj kvalitet og at cateringofficererne har frie hænder til at lave, hvad de vil. Så derfor er det vigtigt at hele besætningen også samarbejder på dette område. Husk at kommentere maden hvis den var god eller dårlig. Husk at komme med nye indput til kabyssen. Hvis du f.eks. har set en spændende opskrift, eller fået en sjov ret, så lad det gå videre til kabyssen. Det er ikke det nemmeste job i verden at være hovmester på en 6 ugers tur, det er trods alt 43 dage med forskellig mad, og som ene mand i kabyssen kan man godt køre fast en gang imellem, - men at bage sit brød selv er en mulighed for at holde sig selv

lidt i gang med nye tiltag. Jørgen og jeg havde i ugen der gik inden vi ankrede op uden for Nuuk, bagt mange slags brød, til stor glæde for besætningen.

Ugen gik med mange forskellige tiltag af sund mad. Hvordan det gik? Spørg besætningen når du møder en af dem: Ole, Erling, Jens, Kim, Roy, Jørgen, Uffe, Keld, Ramon, Axel, Verner, Anja, Jan, Aputsiaq.

For mig personligt har det været en fantastisk og uforglemmelig oplevelse at arbejde ombord på "Nuka Arctica" i 7 dage, og blive inddraget i livet om bord på jeres skib. Mange tak til jer alle for jeres positive indstilling til mig og de nye tiltag.

PS: Hvis jeg nogensinde igen får chancen for at sejle en sådan tur, bliver det svært at sige nej.

Side i bogen „Værdigt Brød - bag selv“, „Det gode brøds herligheder. Med opskrifter fra stolte håndværksbagere og kreative danske familier“. Bogen blev udgivet i anledning af brødets dag d. 11. juni, hvor kåringen af danmarks bedste hjemmebagte brød skete.

Pris 199 kr. Fås hos medlemmerne af „Brødets Bånd“, se www.broedetsbaand.com

Her er et lille uddrag, af noget af maden fra ugen der gik:

Alverdens langtids hævet brød med speltmel, rugmel, grahamsmel, hvedemel, mm.

Limousine hakkebøffer med sauteret blomkål - broccoli - gul peber med tomat pebersauce.

Svinemørbrad med ristede linser, blegselleri, nye kartofler og gulerodssauce.

Pærekage med chokolade.

Ovnbagt rødfisk med persillepesto bagte rodurter.

Hvid bønnensalat med tomat og agurk.

Humus med og uden tomat.

Lammeryg med spinat pakker, hvidvinsdampede gulerødder.

Pølsedag med spinat tærte og linsefrikadeller.

Asiatisk lørdagsaften med kød i chili, karry, paprika, urter mm.

Helstegt oksehøjreb med bearnaise, braiseret kinakål og rødvins glaserede løg.

Melon og artiskokhjerter med parma skinke, ovnbagte tomater, hellefisk med capers dip.

Omelet en surprise.

Helstegt svinekam med urtegratineret blomkål, urtesauce med gulerod, porre, citron.

Pillerejer med hvidløg, citron.

Dampet fjordlaks med gulerod og porre serveret med grøn peber sauce.

Tilbage til skolebænken!

Man skal lære hele livet er et udtryk som man ofte er stødt på de seneste par årtier. Bag udtrykket gemmer sig det faktum, at mange mennesker udover deres oprindelige grunduddannelse jævnligt deltager i forskellige kurser for at forbedre deres uddannelse og vel også for at udvikle sig.

Nu er det måske ikke ligefrem blandt DS-RFs medlemmer at denne trend er slået mest igennem, og det er naturligvis op til hver enkelt om man vil videreudanne sig, men foreningen vil da bestemt opfordre medlemmerne til at overveje muligheden for videreuddannelse, da det i høj grad kan være med til at forbedre den enkeltes muligheder på et arbejdsmarked i konstant forandring. Det behøver ikke være særligt tidskrævende, da der findes mange kurser med varighed fra 1 dag til en uges varighed, mens der naturligvis også er mulighed for at finde længerevarende kurser.

Markedet for efteruddannelse er temmelig broget – der er store forskelle på udbud, varighed, pris og sikkert også kvalitet fra egn til egn. Desuden er vores medlemsskare jo også temmelig varieret med forskellige behov. Derfor vil det bedste

måske være hvis de interesserede selv undersøger mulighederne i netop deres område. Alligevel vil vi i det følgende skitsere nogle af mulighederne for efteruddannelse for medlemmerne af Dansk Sø-Restaurations Forening.

Kurser inden for levnedsmiddelområdet

For kokke findes de fleste muligheder for efteruddannelse på Hotel- og Restaurant-skolen i København samt på Aalborg Tekniske Skole. Flere af kurserne på disse skoler er identiske, således at man kan vælge skole alt efter i hvilken del af landet man bor.

Blandt kurserne som man kan tage begge steder kan nævnes:

Vejen til Gastronomien 1, 2, 3

Varighed: Del 1 og 2 hver to uger, del 3 en uge. Adgangsbetingelser: Erhvervsuddannelse som kok eller smørrebrødsjomfru. Eller dokumenteret praktisk erfaring fra et restaurantkøkken. Desuden

kræver f.eks. deltagelse i del 2 naturligvis at man har gennemført del 1 osv.
Pris: 400 kr. per del for del 1 og 2, 200 kr. for del 3.

Grundtilberedning smørrebrød og koldt

Varighed: 2 uger

Adgangsbetingelser: Erhvervsuddannelse som kok eller smørrebrødsjomfru, eller dokumenteret praktisk erfaring fra et restaurant køkken.

Pris: 400 kr.

Gastronomiske udfordringer med fisk

Varighed: 3 dage

Adgangsbetingelser: Man skal være kok, smørrebrødsjomfru, køkkenassistent, køkkenleder eller cater. For de tre sidstnævnte kræves desuden dokumentation for 2 års relevant erfaring fra restaurantlignende køkken samt gennemførelse af ovennævnte kurser: Vejen til Gastronomien.

Pris: 130 kr.

Begge steder udbyder desuden diverse IT-kurser, som vil blive behandlet nedenfor.

Også hos AMU Østjylland er der enkelte kurser, som henvender sig til køkkenpersonale. Her fungerer kurserne som endags workshops og emnerne kan bl.a. være:

Alternative råvarer i køkkenet
Traditionelle råvarer i køkkenet
Frukt og grønt
Nye brødtyper og bagemetoder

Disse kurser finder sted i Århus.

Aalborg Tekniske Skole samt AMU Østjylland har ligeledes diverse kurser for slagtere og bagere.

Kurser inden for IT-området

Flere medlemmer har efterspurgt muligheder for deltagelse i IT-kurser. Disse forefindes i et sandt virvar af kursustilbud de fleste steder i landet. Ofte vil det derfor være nemmest selv at undersøge hvilke muligheder, der er hvor netop du bor. I det følgende skal vi dog nævne nogle af mulighederne.

Som nævnt har man IT-kurser på Aalborg Tekniske Skole og på Hotel- og Restaurantkolen i København.

I København udbyder man kurset **PC 1 – Brugerprogram**, hvor man lærer nogle af de mere basale ting i forbindelse med brug af PC. Kurset varer i 1 uge (start 11. august 2003) og koster 750 kr. Gennemfører man PC 1, kan man senere fortsæt-

te på **PC 2 – Brancheanvendelse.**

I Aalborg har man kurset **PC Brug**er (samme indhold som PC 1), som finder sted henover 5 tirsdage, hvilket måske ikke passer mange af vore medlemmer særligt godt. Det samme problem gælder for kurset **PC Kørekort**, som ligger på mandage. Til gengæld udbyder Aalborg Tekniske Skole kurset PC Kørekort som fjernundervisning, hvilket kan være meget relevant for vore medlemmer.

Herudover findes der diverse IT-kurser rundt omkring i landet b.la. hos AMU Vestjylland (i Esbjerg), AMU Østjylland, AMU Fyn, AMU Midtjylland, AMU Nordjylland og AMU Nordsjælland. AMU centrene i København og Bornholm udbyder pt. ikke IT-kurser, men det gør andre institutioner i disse områder utvivlsomt.

Andre kursustyper

Der er sikkert andre kurser, som vil kunne være af faglig interesse for medlemmer af DSRF – f.eks. dansk, engelsk, regnskab – og der skal da lyde en opfordring til medlemmerne om at undersøge de lokale muligheder, hvis man er interesseret i dis-

se kurser.

Der henvises i øvrigt til følgende hjemmesider, hvis man vil vide mere om efteruddannelse generelt samt nogle af ovenstående kursusseksempler specifikt:

Officiel side om efteruddannelse:

www.efteruddannelse.dk

AMU-uddannelser: www.amu.dk

Aalborg Tekniske Skole: www.aats.dk

Hotel- og Restaurantskolen: www.hrs.dk

Links til diverse uddannelsessider:
www.ni.dk/uddannelse

Herudover er man naturligvis velkommen til at henvende sig til undertegnede på kontoret for nærmere information.

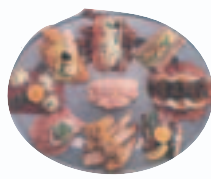
Chr.P.

Finansiering

Som medlem af DSRF har man mulighed for at søge om tilskud fra foreningens uddannelsesfond, hvis formål bl.a. er at yde støtte til medlemmernes videre uddannelse. Støtten gives naturligvis ikke i blinde til ethvert uddannelsesmæssigt formål, men har man en god begrundelse, er der mulighed for at få betalt en del af udgifterne. Hvis man har en god begrundelse gælder princippet "først til mølle". Dvs. at der i fonden er et vist beløb til rådighed og dem der kommer først har altså de bedste muligheder for at opnå støtte.

I boghandelen koster bøgerne:	
Kokkeb.	730
Smørre.	510
Dess.	575
Bageri	220

Undertegnede medlem af DSRF bestiller hermed:

___ stk	Kokkebog à kr. 490	___ stk	Dessertbog à kr. 381,-
___ stk	Smørrebrødsbog à kr. 350,-	___ stk	Bageri og konditori à kr. 90,-
___ stk	Kokke- & Smørrebrødsbog à kr. 815,-		Forsendelse kr. 45,-

Navn _____

Adresse _____

Postnr. og by _____

Obs.: Artiklerne sendes kun mod forudbetaling tillagt forsendelsesomkostninger som dækker forsendelse i Danmark

**THANK
YOU!**

Stor var min overraskelse, at modtage en jubilæumsgave. Jeg kender et ord som siger „sig tak for alleting“. Hermed sender jeg hjertelig TAKsigelse for jubilæumsgaven.

*Med venlig hilsen
Brigitte Torp*

Mange tak for opmærksomheden til min fødselsdag.

*Hilsen fra
Rita Jensen*

Tak for aktiv og passiv deltagelse fra foreningens side ved min 50 års dag.

Gaven var meget flot.
Op med næverne
kammerater,
organisation giver
sammenhold.
kærlig hilsen

Allan Mandrup

Tak for vinen foreningen glædede mig med på min fødselsdag.

*Venlig hilsen
Brita Vilja Thomsen*

Så vil jeg lige sige tak for vinen på min festdag. Og ønsker jer en god sommer alle sammen. Tak.

*Hilsen fra
Ove Pedersen*

Tak for vinen foreningen glædede mig med på min fødselsdag.

*Venlig hilsen
Brita Vilja Thomsen*

Tusind tak for den gode vin jeg fik til min fødselsdag.

*Venlig hilsen
Svend Åge Madsen*

Tak for båretbuketten til Carl Erik Olsens begravelse.

*Venlig hilsen
Kirsten Olsen*

Jeg vil hermed gerne takke for opmærksomheden i.f.m. min fødselsdag den 1. Det var et pænt „træk“

*Med venlig hilsen
Poul Thomasen*

Hej Allesammen
Hermed sendes en stor tak til foreningen, for den fine gave til mit jubilæum. Den var værd at vente 25 år på.

*Kammeratlig hilsen
Lars*

Vi mindes

Hans Flemming Poulsen, f. 6/12 1949, er afgået ved døden d. 17. juni 2003

**JUBILÆUM i perioden
05-08-03 15-09-03**

Holger Kofoed har den 10/9 2003 været medlem af foreningen i 40 år og udnævnes dermed til æresmedlem.

**Runde
fødselsdage i perioden
05-08-03 15-09-03**

Leo Ravn - Holtegårdsvej 4, Erritssø,
7000 Fredericia - fylder **70 år den 3.
september**

Preben Peder Nielsen - Nygade 15
4.th., 4800 Nykøbing F - fylder **60 år den
8. august**

Erik Fr. Nielsen - Sprotoften 58 3.tv.,
5800 Nyborg - fylder **80 år den 4. sep-
tember**

Poul Erik Hansen - Nørre Alle 40, Strib,
5500 Middelfart - fylder **60 år den 12.
august**

Axel Hakon Pedersen - Digevej 2,
Sønderho, 6720 Fanø - fylder **90 år den
6. september**

Else Pedersen - Classensgade 3 A
2.th., 2100 København Ø - fylder **70 år
den 24. august**

Knud O. V. Schmidt - Gillesager 232
2.tv., 2605 Brøndby - fylder **80 år den
12. september**

Mogens Ernst Jensen - Lyngbygårds-
vej 121 1.th., 2800 Lyngby - fylder **80 år
den 25. august**

Niels Erik Nicolajsen - Henrik Rungs
Gade 14 st.tv., 2200 København NV -
fylder **70 år den 29. august**

Skibsprovianteringshandler

Jens og Margrethe Withs fond

Dansk Sø-Restaurations Forening er medbestyrer af „With-Fonden“, hvis formål ifølge fondsfundatsen er ved årlige legater at støtte „værdige trængende, syge eller fattige af søens folk“.

På grund af samfundsudviklingen siden formålet blev nedfældet for over 40 år siden, må formålet fortolkes til at være anvendelse af midler til gavn for søens folk, således som dette må opfattes som miljø og tradition, og således udstrakt til ægtefæller og børn af professionelle søfolk samt til gøremål og institutioner, der i bred forstand har disses bedste for øje, ligesom den sociale udvikling må medføre, at legatet skal træde til, hvor private og offentlige støtteordninger ikke findes eller er utilstrækkelige eller blot bureaukratiske.

En del af fondens midler vil kunne udloddes som årlige legatunderstøttelser, hvor det sociale aspekt vil spille en stor rolle, men også andre opgaver f.eks. uddannelse, forbedring af boligforhold eller institutioner vil kunne komme på tale med henblik på støtte fra fonden.

Ansøgningskema fås ved personlig, telefonisk eller skriftlig henvendelse til Dansk Sø-Restaurations Forening.

Indmeldelser i perioden 16-05-2003 til 15-07-2003

IND DSRF	EFTERNAVN	FORNAVN	REDERI
01-06-2003	Petersen	Jørgen Weitling	A.P. Møller
01-07-2003	Petersen	Ingrid	A.P. Møller
19-05-2003	Jensen	Mark Rene	Bornholms Trafikken
01-06-2003	Møller	Alf Hjorth	Bornholms Trafikken
12-06-2003	Svendsen	Jane	Bornholms Trafikken
12-06-2003	Vester	Thomas	Bornholms Trafikken
01-07-2003	Voulgaris	Spiridon	Bornholms Trafikken
01-05-2003	Larsen	Rune Rendbæk	DFDS
12-05-2003	Nielsen	Charlotte Haurdal	DFDS
20-05-2003	Christoffersen	Mads Martin	DFDS
01-06-2003	Christensen	Trine Dybdal	DFDS
01-06-2003	Jensen	Susanne Møller	DFDS
01-06-2003	Jungersen	Uffe	DFDS
01-06-2003	Nielsen	Annmarie	DFDS
01-06-2003	Prytz	Jonas Bruhn	DFDS
01-06-2003	Wöhlk	Povl Jøker	DFDS
12-06-2003	Christensen	Nina	DFDS
24-06-2003	Jensen	Lone	DFDS
30-06-2003	Eriksen	Leif	DFDS
01-07-2003	Frederiksen	Heidi D. Karup	DFDS
15-05-2003	Elvig	Michael	Eurest
20-05-2003	Bakke	Kathe Anita	Eurest
20-05-2003	Nielsen	Susanne Due	Eurest
01-06-2003	Hansen	Pia	Eurest
23-06-2003	Isaksen	Rene	Torm

25

Ind/Ud maj 2003	
Ind	15
Ud	2
Netto	13

Ind/Ud juni 2003	
Ind	15
Ud	11
Netto	4

FORENINGEN ORIENTERER

Ny suppleant for tillidsrepræsentanten „Duke of Scandinavia“

Jeg hedder Jeppe Skjøde Knudsen og er 35 år.

Jeg startede med at sejle i 1985 i DFDS og var der i to år. Derefter tog jeg ud med Dannebrog Rederi, hvor jeg endte min uddannelse og fortsatte i fire år derefter. Så blev det Søfartsstyrelsen og senere Mærsk Supply.

Efter fire år i land startede jeg igen i DFDS i februar måned 2002. Jeg har været om bord på Duke siden den startede på København-Gdansk ruten i oktober måned sidste år.

Jeg håber jeg fremover kan være behjælpelig med kollegers og andres problemer og spørgsmål.

LUKKEDAGE

Kontoret holder lukket d. 29. august pga. vores årlige skovtur.

FERIE

Vivi Puge holder ferie i perioden fra d. 21. juli til d. 11. august.

Christian Petersen holder ferie i perioden fra d. 18. til d. 31. august

Ole Strandberg holder ferie i perioden fra d. 8. til d. 14. september

Jævnfør de næste sider. Til venstre vores anbefalelsesværdige hyggelige pension i Aakirkeby.

Forneden aftenbesøg på Bornholms højeste lokalitet i Almindingen.

TILLIDSREPRÆSENTANTMØDE BORNHOLM

Den 2. og den 3. juni samledes foreningens tillidsrepræsentanter til møde i Aakirkeby på Bornholm. Det praktiske omkring mødet var tilrettelagt af Jesper H. Pedersen, og der var stor ros fra alle deltagere for et virkeligt hyggeligt og behageligt arrangement, med indlagt udflugt til et storslået naturmuseum "Natur Bornholm", hvor en tidligere cateringchef fra BHT nu er direktør. Alene rundvisningen på "Na-

tur Bornholm" var hele rejsen værd. Det var begejstrede mennesker som talte klippeøen tilbage i historien med milliarder af års udsyn, hvor øen på sin tidligst anslåede beliggenhed formentlig befandt sig på havbunden udfor Argentina - eller deromkring. På hjemturen fra Aakirkeby på vej til natfærgen i Rønne Havn, gav vores bornholmske værter sig tid til en mere privat rundvisning i forbindelse med passage af den berømte gamle skov Almindingen.

Fra Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside hedder det indledningsvis om skoven: *Almindingen (areal 2.412 ha eller godt 24 km²) er kernen af Bornholms Statsskovdistrikt. Almindingen er en del af den tidli-*

gere bornholmske højlyng, som nu er skovdækket og som med sine i alt knap 6.000 ha udgør en af landets største samlede skovstrækninger.

Navnet Almindingen henviser til, at dette klippefyldte højland i gammel tid henlå som en vildsom fælles græsgang, mest bevokset med lyng og krat. Kongen - eller staten - har ejet jord på Bornholm meget længe: En af landets første kongeborge (Lilleborg i Almindingen) er opført i 1100-tallet som modvægt mod ærkebispens Hammershus. Ærkebispens broder og den vendiske fyrst Jarmer fra Rygen brændte borgen af i 1259.

Oprindelig var vel hele Bornholm skovdækket. Men århundreders rovdrift, hvor man hentede træ til husbyggeri og husgeråd, skibe og ikke mindst brændsel og hvor den fælles græsning forhindrede ny opvækst, lagde efterhånden skoven øde. Træmangel truede øen, det blev forbudt at eksportere brænde. Adskillige forsøg på at stoppe tilbagegangen blev gjort, men uden held.

I lange tider var det da også jagten, som betød mest: I 1630 skød man f.eks. to hundrede stykker kronvildt til hoffets hushold-

ning, og Bornholm leverede også krondyr til Jægersborg Dyrehave, dengang den blev anlagt.

Også et granitbrud blev der - for nogle af os - lejlighed til at beskue, før vi trillede ind i Rønne by, således at også Jens Vejmand fik sin plads med på turen.

På anden vis var arrangementet i sig selv enestående. Det var første gang at det lykkedes at samle samtlige tillidsrepræsentanter fra såvel DFDS som BHT.

Dagsordenen for møderne var:

FORENINGENS FREMTID
FORENINGENS TILBUD (Vælge til og fra/Yderligere differentieret kontingent?)
OBLIGATORISKE TR-VALG
HVERT 2. ÅR?
OVERENSKOMSTFORHANDLINGER-2004
ESSENTIELLE DAGPENGE-REGLER/SOCIALRÅDGIVER-ORDNINGEN
"SKYD" PÅ KONTORET
Gruppeopdeling DFDS (AOP) - BHT (OS)

Indholdet fra disse diskussioner skal ikke omtales nærmere her, men de indgår i foreningens videre arbejdsgrundlag.

2. dags aften havde vi inviteret direktøren for BHT, Mads Kofoed, og Administrations- og Ombordservicechef O.B. Larsen til et foredrag og snak om BHT og personalepolitikken, og som Mads Kofoed sagde da han telefonisk blev spurgt mindre end en uge før, 'jeg skal til København om dagen, men hvis det er om aftenen, så er det OK, sådan noget prioriterer vi, det er meget

vigtigt, så vi kommer'. Og det gjorde de på slaget 19.00, også OB Larsen, selvom det var hans fødselsdag som han var på vej hjem for at fejre.

Begge oplægsholdere var oplagte, og de udstrålede en begejstret medmenneskelig entusiasme om BHT og fremtiden, som næsten tog pusten, syntes det, fra DFDS-tillidsrepræsentanterne. Med et lidt fortærsket ord var der måske tale om det såkaldte kulturchok. Spørgelysten var tilbageholdende, nok mere af benovelse end af mangel på lyst. Bagefter var snakken imidlertid livlig og indtryk omkring et andet værdisæt fik rum og plads.

Herunder er oplæg og svar refereret ganske kort.

Mads Kofoed startede med at fortælle om sin fortid som både sejlene navigatør og maskinmester i rederiet J. Lauritzen. Efter uddannelserne til maskinmester og navigatør, blev Mads senere uddannet til skoleskibslærer på DTU.

BHT er nu i en tid man kunne kalde "efter broen". Der fragtes 1,4 millioner passagerer om året, heraf 1,2 millioner på ruten Rønne-Ystad. Turen fra Rønne til København kan gøres på 2½ time via Ystad, medens det varer 6-6½ time med natfærgen.

Næste store udfordring er udliciteringen hvor alle EU-rederier i princippet kan byde, og hvor der kun findes eet vinderkriterie, og det er prisen. For 3 år siden havde der ikke været tvivl om udfaldet af denne udlicitering, fordi der var alt for mange ansatte. 600 ansatte er nu skåret ned til 400 ansatte. Det har været en svær proces og noget rigtig møg at skulle igennem,

fordi Bornholm er Bornholm med høj arbejdsløshed i forvejen. Det er en alvorlig sag at fyre, og det er umuligt ikke at begå fejl. Forløbet har været i tæt parløb med tillidsrepræsentanter og ingen er blevet afskediget udenom Samarbejdsudvalget (SU).

OB Larsen har sejlet som kok og hovmester i 30 år, først 13 år i J.Lauritzen, derefter 5 år i Grønlandsfart, før han i 1989 kom til BornholmTrafikken, først som butiksleder på mf. Povl Anker og derefter som Seniorpurser i Jens Kofoed og Villum Clausen, før han gik iland som serviceinspektør og senere til stillingen som personalechef og i forbindelse med den seneste organisationsændring pr. 1. april 2003 i stillingen som Administrations- og Ombordservicechef i BHT.

Der har været mange kanonfede år med toldfrit salg. Nu er organisationen ved at være trimmet til en anden virkelighed og en anden konkurrencesituation. Gennem de sidste 2-3 år er der på hvert SU-møde hevet et af personalehåndbogens 25 punkter frem til evaluering og vurdering. SU

træffer bindende beslutninger om revideringer. Alle får udleveret et eksemplar af håndbogen efter kort tids ansættelse. Det er nu meget godt hvad der står i håndbogen, men det er vigtigere hvad man gør i den virkelige virkelighed. Hver måned holdes der møde med tillidsrepræsentanter fra "ombordservice" (DSRF-personalegrupper), der holdes også ombord-møder når der skønnes behov for det, og så er der de stormøder hvor Mads stiller sig op på ølkassen.

Herefter er det spredte pluk mest uden angivelse af hvem som sagde hvad.

BHT fylder rigtig meget i det bornholmske landskab (er øens største arbejdsplads). Det betyder at det omfattende journalistiske søgelys ofte er baseret på rygter, og er forud for BHT's muligheder for at informere om faktiske tiltag og ændringer.

BHT er konkurrencedygtige særligt på grund af Villum Clausen, som er tidens pengemaskine. Spørgsmålstegn ved kombi-færgerne, som skal have mindre cateringpersonale end de nuværende natbå-

de. De konkrete skibe er endnu ikke fundet. Nyt booking system er rigtig smart og personalebesparende. Hård nød at afskedige 33% af navigatørerne med godt samspil med den faglige organisation. Sejlene personale havner nu på 2 pr. stilling hele vejen rundt. Lige nu diskussion om etablering af A/S på hvilke realistiske vilkår, bl.a. i forhold til finansiering af indkøb af nye skibe.

Spørgsmål om "Drug & Alcohol tester" som i DFDS.

Det garanterer vi (Mads Kofoed), at det aldrig vil blive indført i BHT. Vi har en politik om at hjælpe folk med problemer. Der skal være tillid mellem de ansatte og virksomhed. Vilkårlige tester demotiverer. Man kan ikke først bede folk om at tisse, og så tro de går op og udfører et kanonarbejde bagefter. Men selvfølgelig har vi en klar politik om arbejdsmæssig ædruelighed.

Spørgsmål om advarsler for "at sove over sig", igen som i DFDS

Det bruger vi ikke, der er jo tale om holddrift, og man skal nok sørge for at holde selvjustits. Det tager vi helt roligt.

En BHT-tillidsrepræsentant:

Her er vi jo mere venner alle sammen, og har måske en anden stil end i DFDS.

En gang om året gennemføres "klimaundersøgelse", hvordan er det at være i BHT. Efter dem er folk meget tilfredse, men man skal måske tage undersøgelserne med et gran salt.

Uanset om de er anonymiserede eller ej, er folk måske alligevel bange for at miste deres job.

Kokkelever, ny bekendtgørelse.

Når nye både er i drift, kan man måske diskutere rotationsordning med Scandline.

HK-ansatte i land er med et halvt års varsel skåret ned fra 60 til 17. De 60 er stadigvæk i arbejde i opsigelsesperioden, og de er forbavsende trofaste. Når det gælder navigatørerne har "sidst ind først ud" princippet medført seje diskussioner med DANA, fordi princippet findes som protokol til DANA-overenskomsten.

Afsluttende - Mads Kofoed:

BHT bliver en pengemaskine, ingen tvivl om det, men der findes allerede en beslutning om at fortsætte med SU som nu, fordi den største ressource nu engang er personalet.

Der vil blive satset på at ekspandere i Østersøen.

BHT er i markedet for at blive der, og fortsætte med en god personalepolitik.

OleS

MOBNING

Hvad er mobning egentlig? Man læser meget om emnet i forskellige dagblade og fagblade, men hvem bestemmer hvad der er mobning og hvad der er almindelig sjov arbejdskammerater imellem?

Når man ser på lister over medlemmerne i vores fagforening, og tager til møder rundt omkring, hører man meget om ”de unge”, som forlader vores erhverv efter kun få udmønstringer. Er der overhovedet nogen, der spørger hvorfor? Kan det være fordi unge mennesker simpelthen ikke gider stå model til andre folks grove humor? Jeg er selv hverken ung eller ny i faget, men fra tid til anden kan kollegers sjov – eller rettere sagt, det DE tror er sjovt – skære dybt og gøre ondt. Er jeg udsat for mobning? Igen kommer spørgsmålet. Hvem bestemmer?

Man taler også meget om vores psykiske arbejdsmiljø, og hvor belastende det er at være alene i flere timer med et tungt ansvar. Kun en enkelt mand på broen er for eksempel en saga blot, fordi det psykiske pres kan være for meget for en mand alene.

Mig bekendt trives en kabysvagt fint alene, og de kloge hoveder er stort set ligeglade med om personen er under pres eller ej. Det er jo kun ham selv det går ud over, og hans arbejdsgiver mister hverken penge eller taber ansigt hvis staklen bukker under. Mange af jer som læser dette, kan sikkert nikke genkendende til en eller anden sort-neglet smed, som synes det er sjovt at brokke sig over, at der ”kun” er

en slags kager og en slags is, eller at det ikke smager, som han synes det skal. Tager man så emnet op med dem, får man at vide at det kun er ”for sjov”, og at man skal ”acceptere tingene som de er”, ellers bliver man hængt ud som ”tøsedreng” eller ”sart”.

Måske har maskinmestre (for det er især dem, som efter min mening står bag den slags) et indbygget mindreværds-kompleks, fordi de ved at de aldrig vil blive øverste chef på skibet, og derfor kan tillade sig at opføre sig som de gør, uden at de nogensinde vil blive stillet til ansvar for det. Jeg ved det ikke. Men en ting er jeg temmelig sikker på, og det er, at hvis vi skal have flere unge mennesker til at gå søvejen, og give dem lyst til at blive i længere tid, så må vi til bunds med det her problem. I 2003 er der ingen – jeg gentager ingen – undskyldning for mobning i nogen som helst form ombord på vores skibe, og hvis skibets ledelse ikke vil blande sig, må DSRF indbringe medlemmernes klager direkte til rederierne.

Jeg vil opfordre alle som mener at de er blevet udsat for mobning, eller anden form for chikane, til at skrive ind til vores fagforening. Sålænge man tier stille om mobning og dens konsekvenser, vil dem som mobber stadig tro at det bare er sjov og blive ved med at mobbe. Lad os opbygge et kartotek om emnet. Hvis de samme navne så dukker op gentagne gange, kan vi måske få sat en stopper for dem der prøver at være sjove på andres bekostning.

Ian Hunter

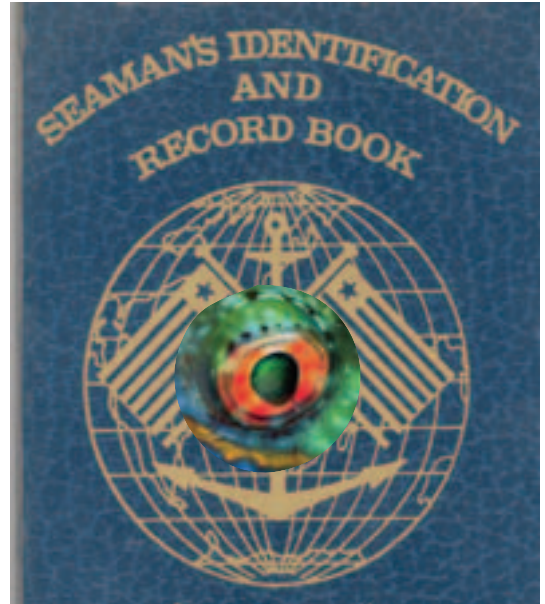
NY KONVENTION OM SØFARENDES IDENTITETSBEVISER VEDTAGET

På ILOs 91. årskonference 3. til 19. juni 2003 blev en ny konvention om de søfarendes identitetsbeviser vedtaget, som reviderer den nugældende konvention (nr. 108) fra 1958. Den nye konvention skal sikre, at søfarende er i besiddelse af et særligt ID-bevis, for at imødekomme et behov om sikrere identifikation af søfarende, som følge af terrorhandlingerne i september 2001. Personer med det nye ID har fri adgang til landlov uden visumkrav, og lettere ind- og udrejse i forbindelse med på- eller afmønstring af skibe. De nye ID-beviser indeholder både et fotografi af indehaveren og et maskinlæsbart fingeraftryk.

Danmark har deltaget aktivt i udformningen af konventionen, og det er Søfartsstyrelsens hensigt at udvikle de nye beviser i samarbejde med erhvervets parter, og andre berørte myndigheder, hurtigst muligt. Anvendelse af biometrisk identifikation på andre ID-beviser (pas, kreditkort, etc.) findes endnu ikke, og de

nye ID-beviser for søfarende bliver derfor enestående på globalt plan.

Den nye konvention træder i kraft 6 måneder efter, at to lande har ratificeret. Der er således lagt op til en effektiv og hurtig indførelse af de nye ID-beviser.

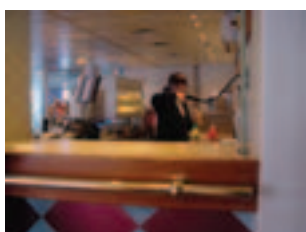
To dage før årsskiftet blev en 52-årig specialarbejder afskediget fra en industri-virksomhed i Odense på grund af sygefravær. Han var netop vendt tilbage til virksomheden efter et halvt år, men selv om fraværet skyldtes en arbejdsskade, fik han besked på, at han skulle fratræde, når hans opsigelsesvarsel udløb fire måneder senere.

Det havde arbejdsgiveren overhovedet ingen ret til, har Afskedigelsesnævnet nu afgjort.

Faktisk var virksomheden „forpligtet til at undlade at afskedige medarbejderen og i stedet overføre ham til en anden afdeling med henblik på oplæring“, som nævnets formand, Mogens Hornslet, skriver i sin tilkendegivelse. En godtgørelse blev fastsat til 75.000 kroner.

Sakset fra SID/Fagbladet. Peter Andersen

v/Ole Strandberg
pr. 17/7-2003.

FAGLIGE SAGER

Samsø Linien

STRIDIGHEDER NU BILAGT - TILBAGEVÆRENDE SPØRGSMÅL.

Fortsat fra sidste nummer af fagbladet (det meste af det følgende indført tilsvarende på vores hjemmeside d. 10. juni).

Fredag d. 6. juni afholdtes igen et længerevarende organisationsmøde mellem DSRF og Samsø Linien A/S i Bilfærgernes Rederiforening.

Det lykkedes efter 5 timers forhandlinger at blive enige om en protokollat-tekst, hvorefter de senere måneders trakasserier og skærmydsler er bilagt i de store træk, og foreningen har konsekvensmæssigt trukket varsling af bebudet sag for Arbejdsretten tilbage.

De vigtigste punkter i protokollatet er som følger:

1. Samsø Linien betaler en bod på 50.000 kroner.
2. Foreningens påstande om principper for efterregulering af manglende timer tages til efterretning, og allerede foretagne reguleringer nyreguleres i overensstemmelse hermed (yderligere regulering for i alt 444,5 timer for de 10 personer for hvem reguleringskrav er rejst). For disse 10 persons vedkommende rejses der herefter ikke yderligere reguleringskrav for pågældende spørgsmåls vedkommende (betaling for mindre end 155 timer månedligt).
3. Nyt principskema for beregning af overtid udarbejdes af Samsø Linien og fremsendes til DSRF for accept/kommentarer.

4. Samsø Linien regulerer overtid for alle ansatte i relation til afvikling af fridage med tilbagevirkende kraft til 1. oktober 2001, og således at denne regulering foretages senest med lønkørslen pr. 1. juli 2003 (datoen 1. juli er efter fælles aftale udskudt til 1. august). Yderligere krav - indtil 5 år tilbage - kan stilles individuelt mod dokumentation.

Det underforstås fra møde og protokollat at et mere hensigtsmæssigt samarbejde igen forsøges etableret mellem parterne.

Endelig ønsker foreningen at takke vores tillidsrepræsentant for et eksemplarisk arbejde gennem det sidste år, med at søge overenskomsten og dens bestemmelser respekteret.

Efterfølgende dette blev skrevet den 10. juni, har der igen vist sig - forhåbentlig mindre - uoverensstemmelser mellem rederi og forening:

1. Ad hoc ansættelse.

Det er foreningens holdning at denne nye ansættelsesform kan anvendes i forbindelse med uventede særlige belastninger i sproglig overensstemmelse med betydningen af "ad hoc"-begrebet (pludselig sygdom etc). Rederiet ønsker en videre anvendelse af begrebet.

2. Afvikling af fridage

Rederiet ønsker at kunne anvende tilgodehavende overtid til afspadsering når der vagtplanmæssigt er behov for det (undertid), uden anmodning om afvikling fra den enkelte som har timerne til gode. Foreningen mener altid dette vil kræve accept fra den enkelte.

Der var aftalt møde i Bilfærgernes Rede-

riforening d. 8. juli, men mødet blev aflyst på grund af sygdom. Der er aftalt nyt møde i begyndelsen af august med fælles hensigt om at samtlige forhold søges endeligt afklaret i august måned.

Østre Landsret dom 16. juni 2003

DSRF versus Arbejdsmarkedets Ankenævn. En af de cannabis-afledte sager, hvor foreningens påstand var at A-kassen i udgangspunktet tog arbejdsgiverens standpunkt i en saglighedsmæssig tvivlsom sag om fyring (4. juli 2000 fik vores medlem besked om ikke-tilbagevenden efter endt ferie). Sagen har været omtalt flere gange her i fagbladet. A-kassen udstedte 5-ugers karantæne for selvforskyldt ledighed, uagtet foreningen bestred sagligheden i fyringen og anlagde sag ved Sø- og Handelsretten. A-kassen fastholdt karantæne men erklærede at ville genoverveje sagen såfremt foreningen vandt sagen ved Sø- og Handelsretten, hvilket foreningen gjorde ved dom af 12. april 2002. FTF-A omgjorde herefter karantænen og efterbetalte medlemmet med tillæg af renter. Foreningen fastholdt imidlertid sagen mod A-kassen ved Sø- og Handelsretten, med udgangspunkt i at den oprindelige karantæne var en fejl og havde påført medlemmet stort besvær med at låne sig frem til forsørgelse m.v. A-kassen burde

erkende fejlen og ikke henholde sig til at omgørelsen først forudsatte at foreningen fik medhold ved Sø- og Handelsretten. Det er et spørgsmål om mangel på dokumentation for at fyringen "overvejende skyldtes medlemmets forhold".

Østre Landsrets dom bevæger sig ind i et underligt ligegyldigt ingenmandsland hvor ingen får egentlig ret (men A-kassen frifindes), og hvor sagsomkostninger ikke pålignes nogen af parterne. Der er - som undertegnede ser det - imellem et savn i vores retssystem, som bevirker at påstande nødvendigvis skal vikles rundt omkring et erstatningssynspunkt, som kun vanskeligt kan forfølges med held på grund af den afledte konstruktions karakter. Det er fortsat foreningens opfattelse at A-kassen handlede forkert med udstedelse af karantænen i år 2000. Op igennem ankesystemet henholdt såvel direktoratet som Arbejdsmarkedets Ankenævn sig til underskriften på personalecirkulæret, og sprang ikke særlig elegant, men stædigt og næsten hysterisk konsekvent, rundt om det faktum som foreningen præciserede igen og igen, at rederiet i henhold til en faglig voldgift havde bevisbyrden for saglighed hvis der blev skredet ind med fyringer, som konsekvens af cirkulæret. Og - alt andet lige - kan denne bevisbyrde kun vanskeligt løftes når der er tale om urintester og cannabis, og slet ikke når der ikke er indhentet forklaringer fra den pågældende, hvilket var tilfældet i denne sag.

Det er endelig foreningens opfattelse at der ofte væves moral og ulovlighedsbetragtninger ind i sager hvor cannabis er involveret, **og** urintester **er** ikke adækvate når det gælder påvisning af konkret nærværende "ædruelighed" i denne for-

bindelse.

BMI-sagen.

Domsforhandlet 11. juni i Sø- og Handelsretten. Domsafsigtelse kommer 12. august, og vil blive omtalt i næste nummer af fagbladet.

Arbejdsskadesag.

Som bekendt er en arbejdsulykke ofte ikke en arbejdsulykke efter arbejdsskadelovgivningen. I hvert fald i henhold til før-2003 lovgivningens tekniske bogstaver og definitioner på en ulykke. Særligt det ømtålelige „forventelighedsbegreb“, har drevet mange mennesker til både fortvivlelse og disrespekt for „systemet“. Hvad må du forvente i dit job? Særlig i den sociale sektor har dette ofte ført til horrible konsekvenser når plejepersonale er kommet alvorligt til skade på grund af pludselige bevægelser fra tunge „byrder“, i form af mennesker der ikke har kontrol over deres egen krop. Der er mange alvorlige hovsa-historier som kan lede tankerne hen på et berømt missil i et sommerhusområde. Om beboerne i sommerhusområdet skulle forvente at et missil blev skudt ned i området fordi en fregat øvede krig i et nærtliggende farvand, ved jeg ikke. Men jeg ved at arbejdsskadelovgivningens spidsfindigheder er tolket således at plejepersonale f.eks. skulle forvente pludselige benspænd fra en ellers livløs menneskelig byrde - således som det var indtil 2003. Allerede den forrige regering havde et fuldt færdigt ændringsforslag parat til lovgivningen og med et behageligt flertal bag sig, indtil seneste folketingsvalg. Den nye regering startede herefter forfra og efter sigende er det blevet til en hæderlig ændring som nu er gennemført med virkning fra 1. januar 2003.

Det var imidlertid ikke sket hvis ikke fag-

Meningen med livet, er at det ophører (Franz Kafka)

foreninger og enkeltpersoner havde tålt det ene retslige nederlag efter det andet, blot for at demonstrere hvor afmægtigt de enkelte skadelidte måtte føle sig, når det blev afvist at en ulykke var en ulykke. I særligt udvalgte tilfælde har advokater, fagforeninger og enkeltpersoner, ført sager hele vejen igennem ankesystem og retssystem med store ofre til følge, med henblik på at få enten Højesteret eller Folketing til at erklære at nu kunne det være nok.

I DSRF har vi gennem de sidste par år haft vores egen sag som er ført igennem ankesystemet og derefter rejst ved Østre Landsret. Arbejdsulykken skete ultimo år 2000 og dommen blev afsagt 28. maj 2003.

I forbindelse med køjeredning skulle vores medlem rede en usædvanlig tung og stram madras på et kammer, som ikke normalt blev anvendt („rederkammer“). Madrassen havde stive løfteremme i siden mod skottet, og vores medlem stødte med stor kraftanstrengelse en finger på højre hånd mod en sådan, med sprængning af et yderledbånd til følge („dropfinger“). Skaden blev anmeldt som en arbejdsulykke samme dag af rederiet. Vores medlem havde kun arbejdet 5 dage på skibet, og havde ikke tidligere skiftet lagen på netop denne type madras. I ankeforklaringen til Den Sociale Ankestyrelse, gjorde FTF på vores medlems vegne gældende, „at der i forbindelse med anerkendelsesspørgsmålet må lægges afgørende vægt på, at arbejdsforholdene på grund af ringe plads,

og den usædvanlig tunge madras var sådanne, at skadelidte ikke havde mulighed for at se hvad der var af forhindringer mellem karm og madras, således at arbejde kunne udføres uden risiko for skade“.

Landsretten lagde i sin afgørelse vores medlems forklaring om hændelsesforløbet til grund, og afviste ikke årsagsforklaringen, som andre af sagens modstående parter tidligere havde gjort.

Derimod fandt Landsretten efter vanlig praksis ikke, at medlemmet havde været udsat for en udefra kommende påvirkning som gik ud over, hvad der måtte anses for forventeligt i „den ganske dagligdags arbejdsituation, som ikke krævede særlig instruktion“.

Forventeligt for andet end tegneseriehelte?

RIDS I DANSK ARBEJDERBEVÆGELSE HISTORIE

Afsnit 2

SLAGET PÅ FÆLLEDEN - baggrund

Slaget på fælleden søndag d. 5. maj 1872 er den første store mærkedag for en spæd dansk fagbevægelse. Der er ikke andre i hele 1800-tallet uden septemberforliget nær forrige årtusindeskifte. Hvis man ikke ved bedre, får man næsten trækninger af gru, og anelser om et voldsomt dramatisk slag med associationer til Pariserkommunen i 1871, hvor 40.000 dræbte og 40.000 deporterede var konsekvensen. Man ser for sig de udsultne unge arbejdere ligge efterladte og slagtede af husarregimentet i en raseret fælledpark. Set i historiens lys var det nu en ganske fredssommelig affære med en del knubs og skubben og stenkast. Formentlig var f.eks. demonstrationerne ved den amerikanske ambassade i 1960'erne mod Vietnam-krigen, voldsommere sammenstød mellem politi og demonstranter til sammenligning. Ikke desto mindre befinder vi os denne dag i maj 1872 i brændpunktet for dansk fagbevægelses fødsel. 1870'erne er i Danmark industrialismens tidsalder.

Vi skal kaste et kort fragmentarisk blik tilbage. Ikke tilbage til Adam og Eva og den første skovl eller dampmaskinens historie, men således at de vigtigste organisatoriske forudsætninger og billeder er nærværende.

1. Befolkning.

FOLKETAL

	1801	1850	1870	1901
Hele landet	929.001	1.414.648	1.784.741	2.449.540
Hovedstaden	104.109	135.641	202.327	468.936
Jylland	385.124	600.876	788.119	1.063.792

Man kan ikke i disse tal aflæse driften fra land til by i 1800-tallet. Det hele vokser i en jævnt stigende fart. Byerne dog mest og hovedstaden vokser f.eks. næsten dobbelt så hurtigt som hele landet. Landbobefolkningen antages i 1890 at udgøre 66% af befolkningen.

ANSLÅET ARBEJDER TAL I INDUSTRIEN ALENE

	1855	1870	1880	1901
København	5.000	7.000	12.000	27.000
Provinsen	15.000	15.000	15.000	48.000

	1855	1860	1870
Håndværkssvende i København	11.727	11.269	11.506
Ufaglærte i København	5.327	6.351	9.915

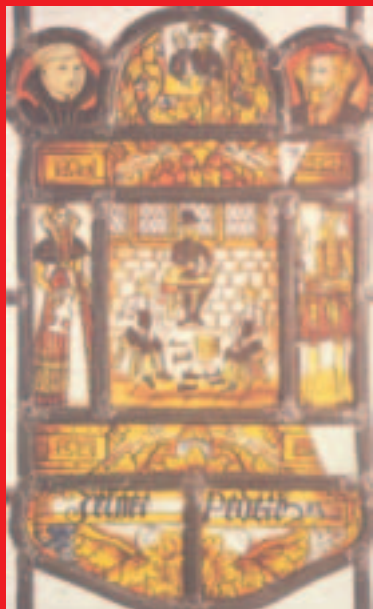
2. Laugshistorie

Laugshistorien går tilbage til den tidlige middelalder og er i fuld blomstring i Danmark i

1400-tallet. Rødderne er så gamle som håndværket selv. Laugsorganisationerne var først og fremmest protektionistisk beskyttende til fordel for fagets udøvere, og værnede både om den faglige stolthed som mod konkurrence udefra. Herudover var de selskabelige og til en vis grad sociale, med muligheder for at yde hjælp når nøden bankede på.

Den originale model for en håndværksvirksomhed var en gift mester en ugift svend og en lærling. Enheden imellem disse tre var essentiel - og det hårde arbejde fælles - og konflikter var følgelig mest på knurren og gemytligheder. Svenden var normalt på kost og logi og lønnen var det vi i dag ville kalde lomme penge. Ad åre havde han skrabet lidt sammen og havde fået mod på sit eget. Så måtte han bestå mesterprøven som et passende antal fik lov til, således at systemet hang sammen. Så først kom ægteskabet og foden under eget bord.

Mestre og svende havde hver især deres laugsorganisation. Mestrenes for det politiske og alt det andet, svendenes kun for alt det andet og kun sjældent beskæftigede de sig med lønspørgsmål. Indbyrdes stridigheder handlede om retten til at rejse og dagligdagens indretning. Med århundrederne blev mesterorganisationerne rigtig stærke, så stærke at flere danske enevældskonger prøvede at knække dem uden held, eller med kun kortvarig succes.

*Rude til skomagernes laugs-
hus i Odense, skænket 1583
(Fuskere og bønhaser af Ken-
no Pedersen)*

Omkring 1800 er der uorden i systemet med for mange svende til for få mestre, og en lavsforordning af 31. marts 1800 prøver at bryde isen således at en svend efter 4 års tjeneste kunne blive "frimester" (uden mesterprøve), og efter 4 år som mester få egentlige mesterrettigheder. Loven fik dog - som så mange andre forsøg - aldrig større betydning. Det er dog interessant at loven foreskriver 14 dages gensidig opsigelsesfrist, hvor ingen kontrakt foreligger (Københavns tømrer- og muremestre fik i 1812 gennemtruffet, at ingen opsigelse i deres fag måtte finde sted med kortere varsel end 8 uger). Overtrædelse af bestemmelsen kostede mestrene 2 mark i bøde for hver dag der blev opsagt for sent, men for svenden erstatning for forvoldt skade og 4 dage på vand og brød (murere og tømrere 7 dage på vand og brød). For at holde snor i systemet blev det i 1814 bestemt at ingen laugs svend måtte forlade København uden at være forsynet med en afskedseddél fra mesteren ("Fremse ddél"). Sedlen blev herefter påtegnet af politidirektøren. Fra 1840'erne indførtes egentlige "Afskedsbøger", som kunne indeholde skudsmål og lignende.

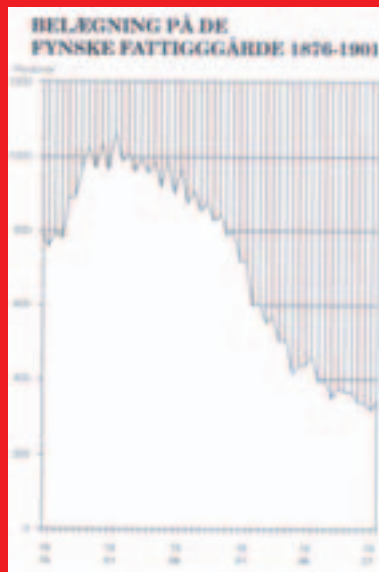
Svenden som rejser på valsen i Europa er en vigtig faktor for at bringe nyt til Danmark, både fagligt og så sandelig også socialt og politisk. Med tiden sættes der hindringer i vejen for rejseriet, både fordi de virker destabiliserende på det enkelte værksted, som måske har fået mere end en svend, og grundlæggende balancer er brudt, og også fordi de rige og fine og herskende, ser en vis farlighed i påvirkningen fra det revolutionsrygende Frankrig, og måske senere (1880'erne) Bismarchs socialpolitik i Tyskland.

I 1850'erne regnes laugssystemet for en urimelig hindring for den almindelige udvikling. Liberalismen og de frie kræfters spil skal have plads og der skal nye aktører på banen med større udsyn. Et langvarigt opslidende arbejde med laugsmestre på vej til rigsdagen i det stiveste puds, med adresse efter adresse (bønskrifter) imod lovændringer, afsluttes med en lov, som efter nogle års varselstid træder i kraft 1862. Laugstvangen (monopolerne og eksklusivaftalerne) var hermed ophævede. Laugsorganisationerne levede videre, men på lavere og lavere blus, og fra halvfjerdserne side om side med de nye fagforeninger. Fagforeningerne er simpelthen laugsorganisationernes børn, tilpasset en industriel udvikling.

3 Fattiglovgivning og socialt

Fattigvæsenet var siden 1799 kommunalt organiseret med ret til forsørgelse og straf for betleri. Der skelnedes mellem vedvarende forsørgelse og midlertidig hjælp under sygdom. Vedvarende hjælp blev ydet enten som almisse eller mod arbejde for fattigvæsenet på fattiggårde eller lignende, alt efter den enkeltes evne til at arbejde (vi har en topmoderne pendant i kontanthjælp mod aktivering, som pr. 1. juli 2003 er blevet til "jobtræning"). Lovgivningen på området blev ikke ændret før 1870'erne.

Ved forskellige love blev sygekasser begunstigede i 60'erne og 70'erne. I 1870'erne blev der stabled forskellige forsøg på aldersforsørgelseskasser på benene.

4 Løn og arbejdstid

De tidlige industriarbejdere (ufaglærte) var længe det egentlige proletariat og regnedes med til samfundets "bærme". Håndværkerne var de privilegerede arbejdere, indtil forskellen efterhånden i 60'erne og 70'erne blev mindre markant og interessefællesskab spirede.

Der findes en voldsom mængde detaljerede lønangivelser bevarede fra fag til fag, men det er noget vanskeligt at sætte dem i egentlig sammenlignelighed til vore dage. Med det store penselsstrøg kan man nok med rette sige at arbejdslønnen, som marxismen hævdede, tenderede mod reproduktionsomkostningerne for den enkelte arbejder. Altså det absolut nødvendige for overlevelse og fødsel og opdræt af nye arbejdere. Konsekvensmæssigt hævdede mange at det kun kunne svare sig at kæmpe for arbejdstidens nedsættelse. Nominelt var arbejdslønnen stort set uforandret fra 1856 til 1872, og i perioder sendte inflationsudviklingen de fattigste arbejdere på supplerende fattigdomshjælp også uden sygdom og arbejdsløshed tvang dem. Illustrativt er det at der opstod 160 pantelånerkontorer i perioden 1855 til 1863 med renter på mellem 320 og 650%. Boligudgifter steg i perioder voldsomt på grund af stor mangel.

Den normale arbejdsdag var længe fra klokken 6 morgen til 6-7 om aftenen, 6 dage om ugen, med et par timers pause. Tiden fra klokken 6-7 om aftenen fik på et tidspunkt

betegnelsen "slavetimen".

5 Det øvrige Europa

Danmark var bagud, langt bagud, for det øvrige Europa. Vi lå i periferien af den industrielle udvikling som havde sine kraftcentre i Frankrig, Tyskland og særlig England, med hver deres særkender. Lidt overfladisk kan man sige at Frankrig var revolutionernes arnested (hvorimod fagforeningsbevægelser gennem hele 1800-tallet var minimal), Tyskland de sociale forsikringssystemers og England den rå og usminkede kapitalismes smeltedigel. I England var udviklingen af fagforeninger næsten 100 år forud for udviklingen i Danmark. Vi var kun i ringe grad påvirkede af indtryk herfra, men så meget desto mere var vi letbevægelige for alt nyt fra Tyskland. Måske ikke mindst fordi svendevandringerne hovedsageligt gik sydover og tyske håndværkere på godt og ondt prægede udviklingen i Danmark, fordi disse i ligeså stort antal vandrede hertil og blev relativt mange. Efter den ondskabsfulde krig i 1864 blev tyske håndværkere i Danmark jaget vildt, men allerede tidligere var der stor træthed i svendekredse over deres internationale broderskab, som blev praktiseret i den såkaldte "Zünft", som var et for det enkelte fag omfattende sæt ceremonier og talemåder. Det er storebror og den plagede lillebror om igen. Tyskerne var overlegne og irriterende, men de kunne deres metier.

Lidt filosofisk kunne man sige at de vandrende svende bar rundt på fremtiden i deres rygsæk. Udover faglighed, havde de også budskaber at bringe tilbage når de f.eks. lod sig lokke som strejkebrydere og fik en varm velkomst.

Et højdepunkt i engelsk fagbevægelse blev nået i 1834 med skabelsen af "Grand National Consolidated Trades Union" hvis virksomme skaber var Robert Owen. I løbet af nogle uger talte konføderationen en million medlemmer. Programmet var faktisk en generalstrejke som forløber for arbejdernes overtagelse af produktionsmidlerne. En energisk modoffensiv og mangel på resultater førte til bevægelsens sammenbrud samme år.

Et andet berømt år er 1844 hvor Rockdale-væverne sætter dybe spor i Europas fremtid. 28 vævere åbnede den 21. december en brugsforening baseret på 3 varetyper, mel, sukker og smør. Grundkapitalen var 28 pund. Principperne var fuldstændig lig al senere brugsbevægelse om åbent medlemsskab, demokrati og fordeling af udbyttet.

Engelske og franske arbejdere mødtes på verdensudstillingen i London 1862 og fra den tid regnes at ideerne omkring "Internationale" var lagt. Formelt blev organisationen dannet i London 1864 og forsøgte frem til 1868 at organisere alle Europas arbejdere i en fælles socialistisk bevægelse. Fra 1868 gik det mest ned af bakke på grund af indre stridigheder (principielt mellem Karl Marx og anarkistføreren Bakunin). Danske Pio var nært knyttet til "Internationale".

6. Junigrundloven

"Enevælde" var normalt i Europa fra 1600-tallet til 1800-tallets begyndelse. I Danmark afsluttes perioden officielt med junigrundloven af 1848. Lovgivningsarbejdet blev herefter overført til en rigsdag med to kamre, Landstinget og Folketinget, som bestod frem til 1953. De to kamre var ligestillet i lovgivningsarbejdet, men valget til Landstinget (1. kammeret)

var indirekte, og der stilledes krav om en vis indtægt før man kunne opnå valgret til dette kammer.

Af frygt for at folket skulle få magt, fik *fruentimmere, folkehold, fattige, fallenter og fjollede* ingen valgret. Man talte om de fem F'er.

Junigrundloven blev ikke den frie forfatning for frie mennesker, som nogen havde håbet. Selvom den blev inspireret af oplysningsfilosofien, så gav den først og fremmest borgerne ret til at vælge dem, der skulle opkræve skatter og vedtage nogle love.

Grundloven blev indledt med en paragraf der kunne holde kongehuset i centrum. Det hed, og hedder stadig i §2, at "Regeringsformen er indskrænket-monarkisk" og videre i §3 at "Den lovgivende magt er hos kongen og folketinget i forening". I den tid vi taler om gjorde kongen stadig grundig brug af sin ret til at sidde for bordenden.

7. Strejker før 1872 (strejke hed dengang "Skrue")

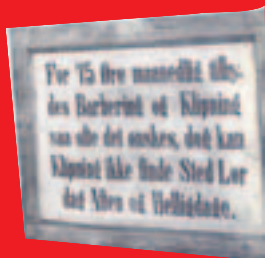
I **1733** nedlagde samtlige murere ved opførelsen af Christiansborg Slot arbejdet i 4 dage, fordi en mester korporligt revsede en efterladen svend. Ved en efterfølgende retssag fik mesteren en bøde for sin hidsighed og svendene slap med mindre bøder (man aner en utålmodig konge i baggrunden).

1734 forbydes strejker for første gang fordi stenhuggerne skrev til Tyskland for at forhindre yderligere arbejdskraft i at ankomme.

En særlig kendt tømrerstrejke **1794** fører til forordningen af 1800 om forbud under straf af forbedringshus. Strejken foranlediges af en ubetydelig hændelse mellem en mester og et par svende. De kunne ikke få lov at rejse i utide. De svarede med strejke og blev arresteret. 30 juli forlod 3-400 tømrersvende deres arbejde og samledes på Tømmerkroen i Adelgade hvor de holdt til i flere dage. Et par hundrede svende blev konsekvensmæssigt arresteret, og 125 af dem sendt med kanonbåde til Tyskland. Det satte gang i en omfattende strejkebevægelse bl.a. med krav om benådning af de 125. Ret bekymrede forhandlede myndighederne sig til en løsning og de deporterede fik lov at vende hjem.

OleS

fortsættes i næste nummer

Fra omkring
1800
og siger lidt om
arbejdstiden.

Kilder: Danmarks Statistik, *Den Faglige Arbejderbevægelse i Danmark indtil 1900* - Henry Bruun (1938), *Sociale studier i Dansk Historie efter 1857* - Studier fra institut og historie og *samfundsøkonomi 1930*. m.v.